

УДК 159.923-053.8:811(100)

Ольга Баніт,
м. Київ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ІНШОГО ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Адаптація дорослого населення в умовах іншого лінгвокультурного середовища набуває на сьогоднішній день особливої актуальності у зв'язку з масовою міграцією. За статистикою Міжнародного центру перспективних досліджень близько 175 млн. людей живуть у країнах, які не є їхньою батьківщиною [11].

Характерною рисою сучасних міграцій населення є поступове зменшення обсягів внутрішньодержавних потоків і збільшення міждержавних. Вийджають зі своїх країн не лише вимушені мігранти – біженці та переселенці, які покидають Батьківщину в результаті етнічних, релігійних і військових конфліктів, а й звичайні громадяни в пошуках заробітку, та чимало спеціалістів з вищою освітою і вченими званнями з різних областей науки, техніки, культури, бізнесу.

Кожен мігрант після переїзду стикається з безліччю економічних, соціальних і психологічних проблем. Він мусить пройти процес адаптації – пристосування до умов нових умов та способу життя. Процес адаптації завжди проходить з великими труднощами. Навіть за сприятливих умов адаптація – важкий, стресогенний процес. В окремих випадках адаптація завершується швидко, особливо якщо відмінності в умовах та способі життя в місцях виходу та районах поселення незначні або в останніх краці, ніж у перших; в іншому разі – це доволі тривалий процес, інколи він триває кілька років. Це

підтверджують дослідження В. Мойсеєнко, котра використовуючи для аналізу дані переписів населення 1926 та 1979 років, довела, що період переходу новоселів до складу постійного населення навіть в межах рідної країни становить приблизно десять років [6].

Потрапляння в інше лінгвокультурне середовище передбачає в першу чергу психологічну адаптацію. На кожному кроці – перехрестя різних мов, релігій, поведінкових ситуацій, які відображають іншу культуру, за якою стоїть обумовлене тією національною свідомістю уявлення про світ. Від того, наскільки швидко, ефективно і безболісно людина зуміє сприйняти ці нові умови, залежатиме її подальше життя, кар'єра, успіх, самопочуття і т.п.

У вітчизняній науці питання адаптації дорослого населення до початку 90-х рр., практично не піднімалися, оскільки ця проблема не була актуальною з часів другої світової війни. Лише масові міграції в пострадянському просторі поставили перед громадськістю і соціальними науками нову наукову і практичну проблему. У дослідженнях зарубіжних учених це питання було піднято набагато раніше. Ще в середині ХХ століття міграції з країн Азії і Африки в Європу, Північну Америку, Австралію набули масового характеру. Тому, починаючи приблизно з 50-60-х рр., американські, австралійські, англійські психологи стали займатися дослідженням причин і мотивів міграцій, психологічних проблем адаптації мігрантів до іншого культурного і природного середовища, вивченням психологічних особливостей мігрантів різних поколінь.

Метою даної статті є висвітлення актуальних проблем психологічної адаптації дорослого населення в умовах іншого лінгвокультурного середовища та шляхів їх вирішення.

Адаптація (від лат. *adaptatio* – пристосування) – складний процес, і в різних дослідженнях її характеризують з різних сторін, відповідно класифікуючи за певною низкою ознак. Абсолютно правильно, на наш погляд, відносити поняття адаптації до загальнонаукових понять, які зароджуються "в

точках дотику" наук або навіть в окремих науках (як це видно на прикладі самого поняття "адаптація", що виникло спочатку в біології) з подальшою його екстраполяцією на багато сфер природничих і суспільних наук та навіть на клас особливих кібернетичних (технічних) систем. Здатність до пристосування – фундаментальна властивість живої матерії, і тому не випадково саме поняття "адаптація" є одним із центральних у біології. В біології цим поняттям користуються для позначення ступеня виживання осіб і популяцій, співпристосування органів і частин тіла, в медицині – для позначення життєдіяльності людського організму в нормі та патології. У соціології та психології це поняття асоціюється з процесом і результатом встановлення визначених взаємовідносин між особистістю і соціальним середовищем – "соціальна адаптація". Філологи ведуть мову про "адаптовані" тексти. В техніці і в кібернетиці розробляється поняття "адаптивні системи", під якими мають на увазі самонастроювані системи. Поняття "адаптація", як загальнонаукове поняття, сприяє синтезу, об'єднанню знань різних систем (природничих, соціальних, технічних). Ось чому проблема адаптації повинна розглядатися як комплексна міждисциплінарна наукова проблема, яка в даний час досить широко й інтенсивно досліджується на медико-біологічному (І. Павлов, О. Ухтомський, Ф. Березін, Г. Сельє), соціально-економічному (В. Мойсеєнко, В. Солдатова, М. Блінова, С. Бочнер), лінгвокультурному (Дж. Беррі, к. Оберг, В. Смалей) та психолого-педагогічному (Л. Адлер, А. Лазарус, А.Фернхем) рівнях.

Адаптація – це динамічний процес, завдяки якому рухливі системи живих організмів, незважаючи на мінливість умов, підтримують стійкість, необхідну для існування, розвитку і продовження роду. Саме механізм адаптації, вироблений у результаті тривалої еволюції, забезпечує можливість існування організму в постійно мінливих умовах як знайомого (рідного), так і чужого середовища, в яке потрапляє доросла людина, змінюючи місце проживання.

Завдяки процесу адаптації досягається збереження гомеостазу при взаємодії організму з зовнішнім світом [8]. У цьому зв'язку процеси адаптації містять у собі не тільки оптимізацію функціонування організму, але й підтримку збалансованості в системі "організм-середовище". Оскільки організм і середовище перебувають не в статичній, а в динамічній рівновазі, їх співвідношення міняються постійно, а отже, процес адаптації здійснюється постійно. Це відноситься в рівній мірі до всієї природи. Однак істотною відмінністю людини є те, що вирішальну роль у процесі підтримки адекватних відносин у системі "індивідуум-середовище", в ході якого можуть змінюватися всі параметри системи, відіграє психологічна адаптація. Психологічну адаптацію розглядають як результат діяльності цілісної самокерованої системи, підкреслюючи при цьому її системну організацію та направленість на максимально можливе задоволення актуальних потреб. Таким чином, потреби є важливим критерієм ефективності адаптаційного процесу. Отже, психологічну адаптацію можна визначити як процес встановлення оптимальної відповідності особистості і навколишнього середовища в ході здійснення властивої людині діяльності, який дозволяє індивідууму задовольняти актуальні потреби і реалізовувати пов'язані з ними значимі цілі, забезпечуючи в той же час відповідність максимальної діяльності людини, її поведінки, вимогам середовища [3].

Адаптаційні процеси дорослої людини тісно пов'язані з емоційним напруженням і стресами. Це послужило підставою для визначення стресу як специфічної реакції організму на пропоновані йому вимоги, і розгляд його як загального адаптаційного синдрому. В результаті потрапляння в інше лінгвокультурне середовище стресові ситуації можуть створюватися динамічністю подій, необхідністю швидкого прийняття рішення, неузгодженістю між індивідуальними особливостями, ритмом і характером діяльності. Факторами, що сприяють виникненню емоційного стресу в цих

ситуаціях, можуть бути недостатність інформації, її суперечливість, надмірна розмаїтість чи монотонність, об'єм роботи, який перевищує можливості індивідуума за обсягом чи ступенем складності, суперечливі чи невизначені вимоги, критичні обставини чи ризик при прийнятті рішення.

У системі "людина-середовище" рівень емоційної напруженості зростає в міру збільшення розходжень між умовами, в яких формувалися психічні механізми суб'єкта, і новими, в які він попадає. Інша культура змушує мігранта відмовитися від колишнього способу життя, прийняти інші соціальні норми, правила і способи поведінки. Змінюється все: від природи і клімату до одягу та їжі, від соціальних, економічних і психологічних відносин зі світом та іншими людьми до відносин у власній сім'ї. Найважливіші зміни – культурні: інша мова, звичаї, традиції, ритуали, норми та цінності. Дослідники все більше уваги стали приділяти вивченню результатів зіткнення мігрантів з чужою культурою. Стан, який переселенці нерідко відчували в іншій країні, американський антрополог К. Оберг назвав "культурним шоком", стверджуючи, що входження в нову культуру для кожної людини пов'язане з різного рівня та інтенсивності переживаннями. Таке сильне нервово потрясіння може статися під впливом нових умов, коли сенсорні, символічні, вербальні і невербальні системи, які безперервно забезпечували нормальне життя на батьківщині, відмовляються адекватно працювати в нових умовах [7].

Концепція культурного шоку в тому вигляді, в якому вона була сформульована К. Обергом, спиралася на так званий клінічний підхід до вивчення процесів адаптації в іншому лінгвокультурному середовищі. В подальшому культурний шок стали розглядати як нормальну реакцію, як частину звичайного процесу адаптації до нового культурного оточення.

Багато дослідників намагалися уточнити розуміння культурного шоку, підкреслюючи різні сторони перебування в іншому лінгвокультурному середовищі. Для цього використовувалися терміни "культурне стомлення",

"мовний шок", "рольовий шок" та ін [1, 2, 4, 10, 12]. Л. Смалей описав культурний шок як емоційну реакцію, яка виникає внаслідок нездатності зрозуміти, проконтролювати і передбачити поведінку інших [12]. Інші автори пов'язували культурний шок з невизначеністю норм і очікувань а, отже, з труднощами контролю над ситуацією та її прогнозуванням. У зв'язку з цим виникає тривожність, замішання і апатія, що тривають до тих пір, поки не сформується нові когнітивні конструкції для розуміння іншої культури і вироблення відповідних моделей поведінки.

К. Оберг виділяв п'ять основних психологічних ознак культурного шоку:

- почуття втрати або позбавлення (статусу, друзів, батьківщини, професії, майна);
- почуття відторгнутості (неприйняття новою культурою) і почуття відкидання (неприйняття нової культури);
- збій у рольовій структурі (ролях, очікуваннях), плутанина з самоідентифікацією, цінностями, відчуттями;
- почуття неповноцінності внаслідок нездатності впоратися з новою ситуацією;
- почуття тривоги, засноване на різних емоціях (здивування, відраза, обурення), що виникають у результаті усвідомлення культурних відмінностей.

Детальніше зупинимося на останньому пункті – почутті тривоги. Джерелом тривожності стає той факт, що в нових умовах не спрацьовують колишні схеми владних відносин, громадського порядку та економічні стратегії, внаслідок чого можуть виникнути ворожість, невпевненість, ідентифікаційна сплутаність і депресія. Слід зауважити, що ті чи інші умови викликають емоційну напругу не в силу їх абсолютної жорсткості, а в результаті невідповідності цим умовам емоційного механізму індивіда. При будь-якому порушенні збалансованості "людина-середовище" недостатність психічних чи

фізичних ресурсів індивідуума для задоволення актуальних потреб або неузгодженість самої системи потреб є джерелом тривоги. Тривога може грати оберігачу і мотиваційну роль. З виникненням тривоги пов'язують посилення поведінкової активності, зміну характеру поведінки або включення механізмів інтрапсихичної адаптації. В той же час тривога може не тільки стимулювати активність, але й сприяти руйнуванню недостатньо адаптивних поведінкових стереотипів, заміщенню їх більш адекватними формами поведінки. Тривога, по інтенсивності і тривалості неадекватна ситуації, перешкоджає формуванню адаптаційного процесу, призводить до порушення поведінкової інтеграції і загальної дезорганізації психіки людини. При цьому особистісний чинник відіграє найчастіше вирішальну роль, і в такому випадку інтенсивність тривоги відбиває швидше індивідуальні особливості суб'єкта, ніж реальну значимість загрози.

Цікавими в цьому контексті є результати дослідження професора Ф. Березіна. Для вивчення тривоги він зібрав групу добровольців, у яких викликали стрес експериментально, виходячи з ефекту плацебо. Метою експерименту було продемонструвати ефективність психологічної адаптації у піддослідних зрілого та юнацького віку при низькому і високому рівні тривоги [3]. В результаті виявилось, що молодь більш адаптивна і менш схильна до впливу зовнішньої тривоги, ніж люди старшого покоління. З цього слід зробити висновок про те, що чим гнучкіше вибудована нервово-психічна система людини, чим вона молодша і її свідомість позбавлена стереотипів, тим менш болісно переносяться стресові ситуації і ефективніше проходить процес адаптації.

Відомий зарубіжний психолог Ганс Сельє, основоположник західного вчення про стреси і нервові розлади, висунув цікаву гіпотезу про те, що старіння – це підсумок усіх стресів, яких зазнав організм протягом свого життя. Воно відповідає "фазі виснаження" загального адаптаційного синдрому, який у

певному сенсі є прискореною версією нормального старіння. Будь-який стрес, особливо викликаний безплідними зусиллями, залишає після себе незворотні хімічні зміни; їх накопичення зумовлює ознаки старіння в тканинах. Особливо важкі наслідки викликає враження мозкових і нервових клітин [9].

Виникненню психічних розладів у мігрантів можуть сприяти як зовнішні умови, які порушують звичну життєдіяльність людини, так і внутрішні (індивідуально-особистісні) характеристики. Життєві обставини можуть бути поштовхом до виникнення розладів, а особистісна організація виконує роль "патогенного підґрунтя" для перетворення тимчасових розладів в хронічні порушення.

Аналіз психологічних труднощів і психічних розладів мігрантів показує, що вони мають комплексний характер, зачіпаючи всі основні сфери особистості: емоційну, когнітивну, поведінкову, мотиваційну, комунікативну. Порушення в емоційній сфері досить різноманітні – від байдужості, пригніченості, втрати інтересу до життя, загальмованості, що переходить в апатію і депресію, до дратівливості, агресивності, неконтрольованих спалахів гніву. Посилюється тривожність, підвищується збуджуваність, виникають різкі перепади настрою, фобістичні реакції. У переважної більшості мігрантів зустрічаються серйозні розлади сну: безсоння, проблеми з засипанням, нічні кошмари. Зарубіжні клінічні дані свідчать, що найпоширенішою причиною є депресія [12]. Депресія, в свою чергу, призводить до того, що ця категорія людей перебуває в зоні підвищеного суїцидального ризику.

мотиваційній сфері зміна ієрархії потреб і ціннісних орієнтацій призводить до зниження рівня прагнень і різкого падіння самооцінки, важкого переживання неможливості задоволення потреб як вищих, так і нижчих рівнів.

Мотиваційні проблеми супроводжуються порушенням у когнітивній сфері: розлади всіх основних пізнавальних процесів – порушення пам'яті (амнезія – втрата пам'яті; конфабуляція – присутність в пам'яті подій, які

відбувалися з людиною раніше; складність запам'ятовування), неувважності, відволікання, порушення сприйняття (наприклад, часу і місця), розлади мислення (мимовільне ухиляння від основної теми розмови; надмірна деталізація).

Серйозні проблеми виявляються в області міжособистісного спілкування: як у подружніх відносинах та відносинах із дітьми, так і в сфері взаємодії з представниками іншої культури.

Результати емпіричних досліджень зарубіжних учених свідчать, що серйозне погіршення психічного здоров'я мігрантів пов'язане не лише з інтенсивністю окремих негативних подій, але й з їх кількістю. Проживання в чужій країні передбачає особливо на перших порах події різного рівня екстремальності у кількості, достатній для того, щоб викликати фізіологічний і психологічний стреси. Причому, здавалося б, навіть несуттєві події (по А. Лазарусу – "повсякденні неприємності" [5]), якими насичене життя мігрантів, можуть іноді на них негативніше впливати, ніж втрата близьких чи втрата роботи.

Слід відмітити і той факт, що далеко не для всіх людей труднощі, викликані потраплянням в інше лінгвокультурне середовище (зміна мови, світогляду, відсутність близьких, друзів чи сім'ї), мають лише негативні наслідки для психічного здоров'я. Вони можуть сприяти і позитивним зрушенням, наприклад особистісному зростанню, придбанню нового досвіду, нових навиків. Спостереження за мігрантами дозволяють відзначити різне ставлення до виникаючих труднощів: окремі порівняно легко виходять із кризових ситуацій, не відчувають депресії і тривоги, іноді навіть із задоволенням переживають новий досвід і успішно адаптуються до умов іншої культури з перших днів перебування.

Наприклад, Л. Адлер і к. Девід встановили, що хоча культурний шок часто асоціюється з негативними наслідками, він в певних дозах позитивно

впливає на особистісний ріст [1]. Результатом культурного шоку може бути придбання нових цінностей, установок і навиків поведінки. У зіткненні з іншою культурою індивід отримує знання дослідним шляхом, починаючи розуміти джерела свого власного етноцентризму і набуваючи нових поглядів на природу людського розмаїття.

С. Бочнер в 1982 р. виділив чотири категорії, які в даний час широко використовуються для розуміння наслідків міжкультурних контактів, а також для опису стратегій міжкультурної взаємодії мігрантів [4]:

- інтеграція – акомодация власних культурних цінностей і цінностей приймаючого суспільства;
- асиміляція – відмова від власних культурних норм і цінностей і добровільне або вимушене прийняття норм і цінностей іншої культури аж до повного в ній розчинення;
- сегрегація – роздільне існування і розвиток культурних груп;
- геноцид – навмисне знищення іншої групи.

На основі виділених категорій С. Бочнер запропонував чотири стратегії адаптації в новому лінгвокультурному середовищі:

- посередництво – "посередники" синтезують особливості двох культур (така стратегія відповідає процесу інтеграції);
- перехід – "перебіжчики" практично переходять в іншу культуру, замінюючи нею свою власну (така стратегія характерна для процесу асиміляції);
- "маргінальний синдром" – "маргінали" залишаються на кордонах двох культур, переживаючи в результаті цього важкі внутрішньоособистісні конфлікти (ця стратегія характерна для процесу сегрегації);
- шовінізм – "шовіністи" або "націоналісти" заперечують чужу культуру.

На успішність адаптації мігрантів істотно впливає міграційна політика країни, що приймає. А. Фернхем і С. Бочнер виділили два важливих параметри приймаючого суспільства, що полегшують або утруднюють адаптацію мігрантів

[12]. Це – культурна дистанція і виразність розпізнавальних ознак (раса, культура, мова, релігія) між приймаючим суспільством і культурами етнічних груп та ступінь внутрішньої гомогенності приймаючого суспільства.

Інтеграція може успішно реалізуватися виключно за умови, що домінуюче суспільство відкрите, і прагне до культурної різноманітності, вважає Й. Беррі [2]. З цього випливає, що інтеграція вимагає взаємної акомодатії, під якою розуміється визнання обома групами права кожної з них на існування як окремих народів. Дана стратегія вимагає, щоб не домінуючі групи прийняли базові цінності більшого суспільства, а домінуюча група повинна бути готова адаптувати свої державні інститути (наприклад освіта, здоров'я, праця) до нових умов так, щоб вони більше відповідали потребам багатокладного суспільства.

Очевидно, що стратегія інтеграції зустрічається тільки в суспільствах, які вже є різнокультурними, і в яких простежуються певні психологічні передумови. Ці попередні умови такі: широко розповсюджене прагнення до культурного розмаїття (тобто наявність позитивної "разнокультурної ідеології"); низький рівень забобонів (тобто мінімальне поширення націоналізму, расизму та дискримінації); позитивні взаємини серед культурних груп (тобто відсутність міжгрупової ворожнечі); і відчуття всіма групами зв'язку, або ототожнення, з домінуючим суспільством [2].

Національна політика і програми країн також можуть служити предметом аналізу в рамках цих чотирьох підходів. Деякі чітко орієнтовані на асиміляцію, припускаючи, що всі мігранти та етнокультурні групи повинні уподібнюватися домінуючому суспільству; інші спрямовані на інтеграцію і охоче включають до свого складу всі групи, причому більшою мірою на їхніх власних культурних умовах. У той же час, у деяких суспільствах ведеться політика сегрегації, або робляться спроби маргіналізації небажаних груп.

Таким чином, з психологічної точки зору адаптація – це один з основних

критеріїв розмежування норми та патології в психічній діяльності людини. Проблема психологічної адаптації дорослого населення, яке потрапляє в інше лінгвокультурне середовище, є важливим напрямком наукових досліджень і набуває в сучасних умовах все більшого значення. Але це лише одна сторона. Адаптація дорослого населення в умовах іншого лінгвокультурного середовища – явище складне, багатогранне і малодосліджене. Цей процес об'єдує:

- професійно-виробничу адаптацію, яка безпосередньо залежить від організації і умов праці як на підприємстві в цілому, так і на конкретному робочому місці, де починає свою трудову діяльність дорослий мігрант; професійна адаптація передбачає оволодіння працюючою людиною необхідними професійними навиками і вміннями, формування професійно-значущих якостей особистості, оптимальне поєднання ("стикування") психофізіологічних функцій людини і професійних вимог, що пред'являються виконуваною виробничою операцією; виробнича адаптація включає в себе елементи біологічної та фізіологічної адаптації (приспособлення організму до фізичних, хімічних і санітарно-гігієнічних умов найближчого мікросередовища, приспособлення фізіологічних систем і органів працюючого до екстремальних виробничих факторів, якщо такі є, до впливу трудового процесу);

- суспільно-політичну адаптацію, яка виявляється в розвитку політичної свідомості і активності, формування "почуття господаря", активної життєвої позиції;

- міжособистісну адаптацію, яка передбачає включення дорослого мігранта в систему комунікацій, традицій і цінностей колективу, що відображається в налагодженні контакту, відчутті своєї корисності для колективу, в простоті і легкості спілкування;

- особистісну адаптацію, яка передбачає включення дорослого мігранта в систему підвищення кваліфікації та навчально-культурних заходів, усвідомлення свого професійного росту, фізичного, інтелектуального і

морального вдосконалення;

- мовно-культурну адаптацію, яка є підґрунтям і запорукою ефективності всіх вищеперерахованих видів адаптації; в результаті успішної мовно-культурної адаптації людина стає повноцінним членом громади, в яку потрапила в силу тих чи інших життєвих обставин, знаходить своє місце в системі ділових і міжособистісних відносин, активно виконує свою роль у соціально-трудоій діяльності.

Детальний аналіз особливостей кожного вищеперерахованого виду адаптації дорослого населення в іншому лінгвокультурному середовищі буде подальшим напрямком досліджень.

За допомогою різноманітних заходів з наукової організації життя та праці, використання традицій, а також інших об'єктивних і суб'єктивних факторів, можна цілеспрямовано впливати на всі виділені типи адаптації дорослого населення в іншому лінгвокультурному середовищі та підвищувати ефективність цього складного процесу.

Література

1. Adler P.S. The transitional experience: an alternative view of culture shock / P.S. Adler // *Journal of Humanistic Psychology*, 1975. – №15. – P. 13-23.
2. Berry J.W. Immigration, acculturation and adaptation / J.W. Berry // *Applied Psychology: An International Review*, 1997. – № 46. – P. 5-68.
3. Березин Ф.Б. Психическая и психофизиологическая адаптация человека / Ф.Б. Березин. – Л.: Наука, 1988. – 213 с.
4. Bochner S. The social psychology of cross-cultural relations / S. Bochner // *Cultures in Contact: Studies in Cross-cultural Interaction*. Oxford, 1982.
5. Лазарус А. Мысленным взором: Образы как средство психотерапии / Пер. с англ. Е.В. Курдюковой. – М.: Независимая фирма "Класс", 2010. – 144 с.
6. Мойсеенко В.М. Современная миграция населения в больших

городах / В.М. Мойсеенко. – М., 1974. – 123 с.

7. Oberg K. (1960). Cultural shock: adjustment to new cultural environments K. Oberg // Practical Anthropology, 7, 1960. – P. 177-182.

8. Проблема адаптации. Стресс и стрессоустойчивость. [Электронный ресурс]. – Режим доступа 04.08.2011: <<http://www.abc-people.com/typework/psychology/adaptacia3.htm>>. – Загол.з экрану. – Мова рос.

9. Селье Г. Очерки об адаптационном синдроме / Г. Селье М.: МЕДГИЗ, 1960. – 253 с.

10. Smalley W. Culture Shock, language shock, and the shock of self-discovery / W. Smalley // Practical Anthropology, 1963. – №10. – P. 49-56.

11. Статистика міграції населення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу 14.02.2011: <<http://pda.coolreferat.com>>. – Загол.з экрану. – Мова укр.

12. Furnham A. Culture shock: Psychological reactions to unfamiliar environments / Furnham A. & Bochner S. – New York: Methuen, 1986.

13.

Ольга Банит

***Актуальные проблемы адаптации взрослого населения в условиях
другой лингвокультурной среды***

Аннотация. В статье освещены актуальные проблемы психологической адаптации взрослого населения в условиях иной лингвокультурной среды и пути их решения.

Ключевые слова: психологическая адаптация, взрослое население, лингвокультурная среда.

Olga Banit

The actual problems of psychological adaptation of adult population in terms

of another lingvo-cultural environment

Summary. *The actual problems of psychological adaptation of adult population in terms of another lingvo-cultural environment and solutions covered in the article.*

Key words: *psychological adaptation, adult population, another lingvo-cultural environment.*